

Seznam příloh

Příloha 1. Dotazník SORAD

Příloha 2. Dotazník O integraci žáků s tělesným postižením do školní TV

Příloha 3. Fotodokumentace z Jedličkova ústavu

Příloha 4. Járovy tělesné aktivity

Příloha 5. Instrukce, ve kterých Jára rehabilitoval

Příloha 6. Járův pobyt v lázních

Příloha 7. Integrace v MŠ

Příloha 8. Integrace v ZŠ

Příloha 9. Individuálně vzdělávací plán + vyjádření pedagogů o Járově práci

Příloha 10. Fotodokumentace – Járova školní a mimoškolní činnost

Přílohy

Příloha 1. Dotazník SORAD

	JMÉNO	VLIV	OBLIBA	DŮVOD
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

Příloha 2. Dotazník O INTEGRACI ŽÁKŮ S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM (TP) DO HODIN ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVY (TV)

NÁZEV

ŠKOLY:.....
.....

Kontaktní

osoba:.....
.....

Odpovězte, prosím, na následující otázky a pomozte nám hledat cesty k podpoře integrace žáků s TP.

1. Věk žáka s TP: 2. Pohlaví žáka s TP:
M Ž

3. Typ Postižení (označte a specifikujte):

Dětská mozková obrna

forma:.....

Rozštěp páteře

specifikujte:.....

Svalová dystrofie (myopatie, atrofie)

specifikujte:.....

Poranění míchy

Paraplegie Kvadruplegie

.....

Amputace

specifikujte:.....

Jiná:

.....

.....

4. Lokomoce: Samostatná chůze Berle Mechanický vozík
Elektrický vozík

5. Je tento žák začleněn do hodin školní tělesné výchovy? ANO NE

(Pokud jste odpověděli kladně, odpovězte prosím na otázky 10-16. Pokud jste odpověděli záporně, odpovězte prosím na otázky 6-9 a 16.)

6. Kontraindikace pro provádění pohybových a tělocvičných aktivit (tzn. aktivity, které žák nesmí provádět).....
.....

7. Napište, prosím, proč není žák s TP začleněn do hodin školní TV:.....
.....

8. Přejí si rodiče žaka s TP jeho začlenění do hodin TV? ANO NE
NEVÍM

9. Přeje si vedení školy začlenění žaka s TP do hodin TV? ANO
NE NEVÍM

10. Kdo jako první dal podnět k zařazení žaka do TV?.....

11. Pomáhá Vám v TV asistent? ANO NE Specifikujte:
Osobní asistent

pedagoga

Asistent

externí osoba (jaká)

Jiná

12. S jakými konkrétními problémy se při integraci žaka s TP do TV potýkáte?.....
.....

13. Jak probíhá příprava, plánování a samotná realizace integrované tělesné výchovy?.....
.....
.....
14. Má žák pro potřeby TV zpracován IVP (individuální vzdělávací plán)?
ANO NE
15. Máte zájem o další spolupráci v rámci projektu integrace v TV? ANO
NE
16. Jakou formu podpory ze strany Centra APA při integraci žáků s TP byste rádi využili?
- metodické materiály
 - teoretickou přednášku /konference, seminář/
 - teoreticko-praktický vzdělávací program
 - podporu při konkrétním řešení IVP
 - zapůjčení nebo převedení sportovně-kompenzačních pomůcek
 - krátká odborná konzultace (včetně emailové a telefonické)

V případě zájmu o další spolupráci (př. informace) uveďte, prosím, kont. osobu:

Příloha 3. Fotodokumentace z Jedličkova ústavu

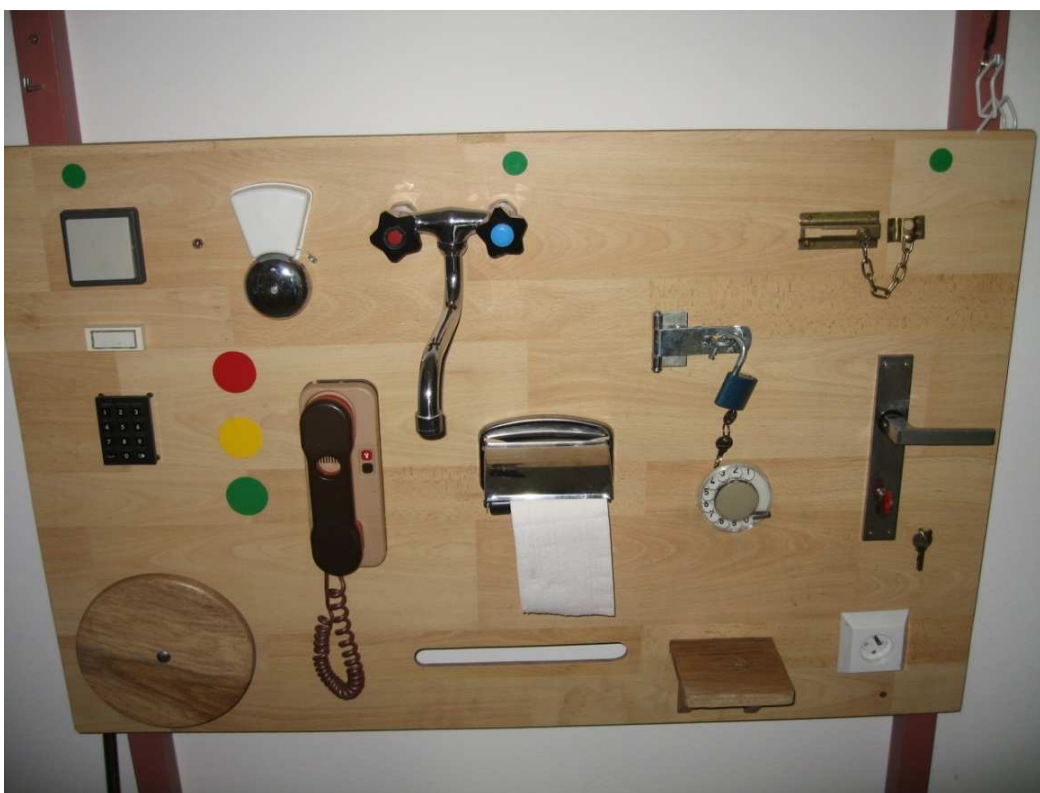
Obr. 1. Oddělení ergoterapie – cvičná bezbariérová kuchyň

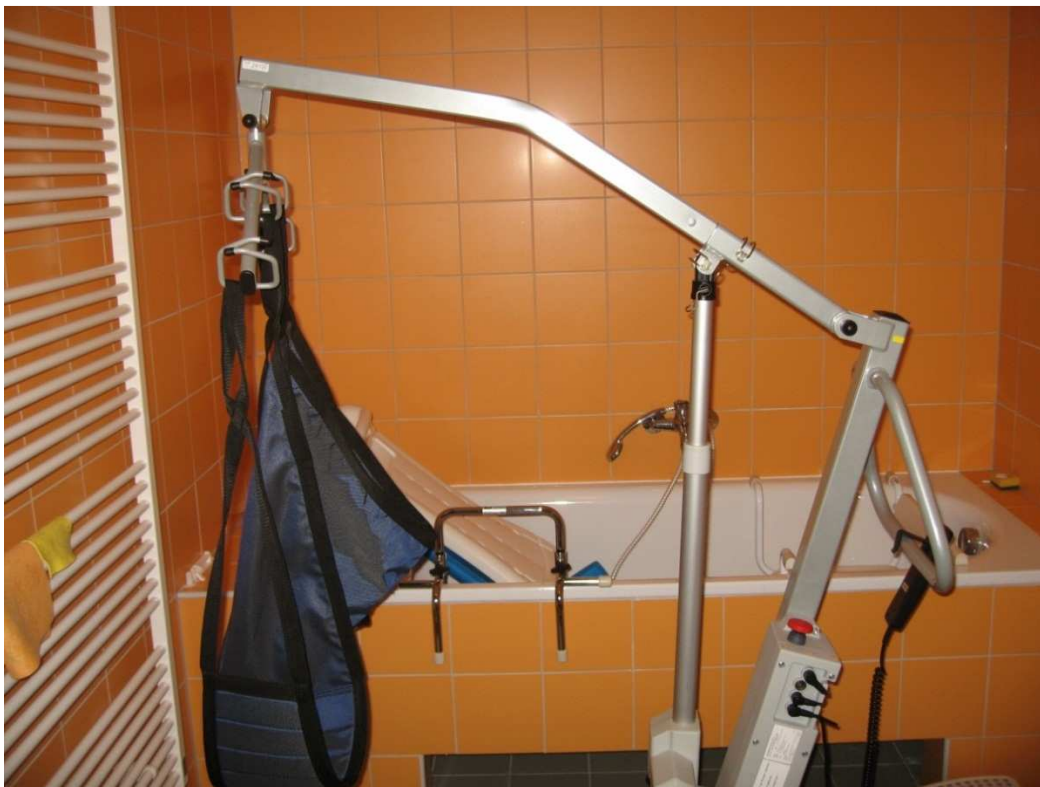
Obr. 2. Oddělení ergoterapie – cvičný obchod

Obr. 3. Oddělení ergoterapie – uzpůsobený počítač

Obr. 4. Oddělení ergoterapie – předměty každodenní potřeby

Obr. 5. Oddělení ergoterapie – cvičná koupelna

Obr. 6. Oddělení ergoterapie – cvičná toaleta

Obr. 7. Oddělení ergoterapie – pomůcky

Obr. 8. Posilovna

Obr. 9. Tělocvična

Obr. 10. Vodoléčba

Příloha 4. Járovy tělesné aktivity v jednotlivých obdobích + fyzioterapie

Ranné dětství (0-3 roky)

Od 11 měsíců až do 15 měsíců věku cvičil Jára dle Vojtovy metody.

Od 20 měsíců cvičil dle metody manželů Bobathových.

Z výpovědi matky:

„Jelikož měl Jára v motorice značný handicap, možnost tělesných aktivit byla značně omezena. Kromě každodenní rehabilitace jsme příležitostně chodili s Járou plavat. I zde byl Jára omezen. Trpěl na atopický ekzém. Po plavání se jeho ekzém vždy výrazně zhoršil. To byla škoda, protože v tomto věku byl Jára opravdovým milovníkem vody. Jelikož rádi podnikáme různé výlety, ať již za poznáním, přírodou či zábavou, účastnil se jich Jára v kočárku. V zimě s námi Jára sáňkoval, pochopitelně s dospělým doprovodem.“

Předškolní věk (3-6 let)

„Jelikož Jára začal ve třech letech samostatně chodit, rozšířila se možnost tělesných aktivit.“

Jezdil na odstrkovadle, kole s přídavnými kolečky. Když si byl již v chůzi jistý, hrál s námi fotbal („srandamače“ přizpůsobené Járovým možnostem), s dětmi na honěnou („snadno dostal babu“), na schovávanou. Výlet do lesa jsme považovali za rehabilitaci. Zde Jára musel překonávat terénní překážky (doma při rehabilitaci jsme mu vytvářeli umělé).

Do čtyř let Járova věku jsme s ním chodili rádi do vody. Ovšem v tomto věku se Jára jednou topil a od té doby byl po nějaký čas problém dostat ho i do vany. Museli jsme na něj pozvolna, než se přestal ve vodě bát.

Ve 4 letech jsem s Jára chodila na cvičení maminek s dětmi. Cvičení probíhalo v tělocvičně ZŠ Třebotov. Maminky zde hrály s dětmi hry typu – Kolo, kolo mlýnský, Melu, melu kávu, vytvářeli jsme dětem překážky apod. Ne všech aktivit se Jára zúčastnil. Při některých potřeboval mou asistenci.

Ve 3,5 letech jel Jára poprvé do lázní.

Jinak doma i na klinice Rehabilitace v Motole cvičil dle metody manželů Bobathových.

V necelých šesti letech vzal tatínek Jára na vandr, kde nachodili mnoho kilometrů a spali pod širým nebem.“

Školní věk

„Čím více se zdokonalují Járovy pohybové schopnosti, tím více se můžeme věnovat tělesným aktivitám a tím méně u nich potřebuje Jára mou asistenci.

Věnujeme se turistice, chodíme na hřiště hrát fotbal (často celá rodina). Jelikož Járova zhoršená stabilita mu neumožňuje jízdu na kole, jezdí na tricyklu. V 10 letech začíná Jára dojíždět na výuku plavání pro tělesně postižené do občanského sdružení Kontakt bB.

V zimě Jára s dětmi sáňkuje, bobuje.

Každoročně rehabilituje v lázních. V deseti letech se vracíme k reflexní rehabilitaci. Jára nerad cvičí dle Vojtovy terapie, bývá ze cvičení vyčerpaný, údajně je mu rehabilitace nepříjemná. Tato rehabilitace má pozitivní výsledek, proto v ní pokračujeme. Jára raději cvičí kondiční cvičení, pilates či fitness.“

Příloha 5. Instituce, ve kterých Jára rehabilitoval – rehabilitace Motol, lázně Teplice, léčebna Košumberk, doma

Z výpovědi matky:

„Poprvé byla Járovi doporučena rehabilitace v osmi měsících. Pediatrička nám doporučila cvičit doma, ukázala nám dva cviky, které jsme následně doma prováděli. Jelikož se Jára i tak výrazně motoricky opoždíuje, je nám doporučena neuroložkou rehabilitace nejbližze bydliště.

Dospělí pacienti, kteří potřebují rehabilitaci, skutečně povětšinou mohou rehabilitovat na nejbližším zdravotním středisku, kde mají rehabilitaci. Děti často musí za rehabilitací dojíždět dále. A to dnes (r. 2012) jsou možnosti o něco rozšířené (nestátní rehabilitační centra). Roku 2002 byla nejbližší rehabilitace, která byla hrazená pojišťovnou, poskytnuta Járovi ve **Fakultní nemocnici v Motole** (Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství UK 2. LF a FN Motol).

Toho času jsem neměla řidičský průkaz, takže to nebylo úplně jednoduché. Autem jsme z našeho bydliště v Motole přibližně za 20 – 30 min., městskou hromadnou dopravou za hodinu a 20 min. Někdy jsem vzala Járu do kočárku a jela MHD, někdy se manžel uvolnil z práce a jel s námi.

Nejprve Járu prohlédla rehabilitační lékařka a poté doporučila cvičit dle Vojtovy metody. Byla nám přidělena fyzioterapeutka, která nám ukazovala cviky, které jsme následně cvičili doma (Járovi bylo 11 měsíců). V této době byla rehabilitace skutečně intenzivní. Cvičili jsme s Járou poctivě 3x až 4x denně, byť u cvičení intenzivně plakal. Brzy se dostavily výsledky, ovšem krátkodobě, než Járův motorický vývoj opět stagnoval.

Po stanovení správné diagnózy (Járovi bylo 15 měsíců) je nám rehabilitace zakázána, dokud nebude Jára po operaci. Krátce po operaci, kdy byl Jára ještě na jednotce intenzivní péče, se na JIP dostavila Jára fyzioterapeutka (na mé požádání) a ukázala mi, jak používat měkkou rehabilitační techniku (míčkování). Po propuštění z nemocnice jsme již necvičili dle Vojtovy metody (nebylo nám doporučeno neurologem, aby nevznikal nitrolební tlak). Stále jsme cvičili v Motole, ale dle metody

manželů Bobathových. Tento druh rehabilitace nebyl v Motole příliš používán (spíše vůbec), ale přesto nám nová rehabilitační lékařka vyšla vstříc. Zajistila fyzioterapeutku z dospělého oddělení, která mě i naši fyzioterapeutce vysvětlovala princip této rehabilitace. Z tohoto důvodu jsme s Járou leželi týden v Motole. Při cvičení nám pomáhala i ergoterapeutka. Cvičili jsme každý den i na Vánoce. Rehabilitace byla intenzivní, finančně trochu náročná (motivace novými hračkami, pomůcky na zlepšování jemné motoriky, dojíždění). Každopádně přinášela dobré výsledky.

Od dvou let nám byl doporučován lázeňský pobyt. Neměla jsem v tomto směru žádné informace (jak pobyt probíhá, jak je rehabilitace pro dítě náročná, budu mu smět dělat doprovod?), spíše „dezinformace“ (kritika, která se nezakládala na pravdě), které mé úvahy nad lázeňskou léčbou odkládaly. Ve třech a půl letech jel Jára poprvé do lázní. Na doporučení kamarádky jsme jeli do **Teplíc v Severních Čechách**. Za čtyři týdny, které zde Jára za mého doprovodu strávil, udělal Jára úžasné pokroky. Pobyt ho velmi vyčerpal a na doporučení jsem mu dala po pobytu v lázních pár dní odpočinek. Pak jsme začali opět dojíždět na rehabilitaci do Motola. Každoročně jsme se vraceli do lázní Teplice v Čechách.

Naše fyzioterapeutka v Motole změnila pracoviště, ergoterapeutka odešla na mateřskou dovolenou a nová fyzioterapeutka si na nás nedokázala najít tolik času. Cvičení v Motole již nebylo tak intenzivní, spíše jsme hledali novou inspiraci ve cvičích. V sedmi letech docházel Jára na cvičení do bazénu, rovněž v Motole. Je to individuální cvičení za dohledu fyzioterapeuta.

Když Jára začal chodit do školy, byla v lázních v Teplicích zrušena základní škola. A tak vznikla myšlenka vyzkoušet jiné lázně či léčebnu, při které by byla i školní výuka. Jelikož jsme jednou byli na dovolené poblíž **Hamzovy odborné léčebny v Košumberku** a znali jsme tamní nádhernou přírodní krajinu, rozhodli jsme se pro ni.

Hlavní náplní Hamzovy léčebny je poskytování lůžkové i ambulantní rehabilitační péče pro děti, dorost a dospělé s pohybovým postižením z oblasti neurologických a ortopedických onemocnění, ať už vrozených nebo získaných, včetně stavů poúrazových a pooperačních. Oddělením Ortopedické protetiky je zajišťována výroba ortopedicko-protetických pomůcek.

Ve škole se vyučují děti a žáci, kteří jsou na léčebném pobytu. Škola nabízí vzdělávání dětí ve škole mateřské, základní i speciální. Výuka probíhá v souladu s požadavky kmenové školy a to tak, aby žáci po návratu z léčení neměli problémy s návazností ve výuce. Škola má nově a moderně vybavené třídy, multifunkční učebnu s počítači a data projektorem, při výuce je využívána řada speciálních pomůcek. Velký důraz je kladen na individuální přístup k dětem a žákům a respektování jejich možností i zdravotního stavu. Járovi se v místní škole líbilo. Denně byl paní učitelkou chválen a myslím, že byl na sebe opravdu pyšný.

V Hamzově léčebně jsme byli rovněž spokojeni. Individuální cvičení se lišilo od cvičení, které jsme prováděli doposud. Tím bylo tedy opět novou inspirací. Nová byla pro Járu i hippoterapie. Byla to nadstandardní služba, která byla zpoplatněna. Pro Járu to byla nejoblíbenější procedura, na kterou se vždy velmi těšil. Dodnes vzpomíná na Bouřku – kobyliku, na které jezdil.

Hippoterapie je speciální formou fyzioterapie s využitím koně. Během terapie, kdy dítě sedí na bezpečně vedeném koni, se impulsy z koně přenáší na jezdce tak, že ty děti, které nechodí, mohou tímto způsobem zažít požitky z chůze. Zažijí poprvé v životě tento pocit ve své páteři. Impulsy ze hřbetu koně cíleně působí na poruchy hybnosti, na vadné držení těla. Děti si prožijí živočišné teplo, prožijí si nové emoce, příliv energie. Hippoterapie léčí nejen ve fyzioterapii, ale i v psychoterapii a socioterapii.

Velmi dobrou pověst má i místní protetika. Jelikož Jára trpěl při delší chůzi na bolesti zad, byl mu na místní protetice během pobytu vyroben bederní pás. Předností této léčebny je určitě ubytování uprostřed nádherného lesoparku poblíž zříceniny hradu Košumberk.

Park založil profesor MUDr. František Hamza v prvním desetiletí dvacátého století cíleně jako lesopark v severní části Českomoravské vrchoviny. Snaha MUDr. Hamzy vytvořit svým svěřencům rodinné a příjemné prostředí, sloužící rovněž i k tehdy zavedené terapii ovzduším. I jeho vlastní záliba v cizokrajných dřevinách zřejmě vedla MUDr. Hamzu vysadit v areálu léčebny zajímavé cizokrajné, dnes bezmála stoleté druhy dřevin. I dnes je lesopark využívám především pro terapii klientů Hamzovy léčebny, mohou ho však volně navštěvovat všichni, kteří mají rádi přírodu a chtějí poznávat zajímavé solitery čtyř světadílů.

Byť je lesopark nádherný, znamenalo to pro Járu alergika, jež zde rehabilitoval v květnu, užívat denně Xyzal (antialergikum).

V léčebně byla i možnost využít sociálního poradenství či nakoupit různé rehabilitační pomůcky. Bylo zde více drobných paušálních poplatků ve srovnání s lázněmi v Teplicích (provoz televize, ostatních elektrospotřebičů, vyprání). Léčebnu bych doporučila dětem nižšího věku (rehabilitace se mi nezdála, tak náročná jako v lázních, mateřská škola při léčebně) a maminkám, které se chystají na delší rehabilitační pobyt poprvé (sociální poradenství, klidnější režim). Dále pacientům, kteří potřebují protetickou pomůcku (vynikající ortopedická protetika v areálu léčebny).

Po této kladné zkušenosti jsme se dlouho rozhodovali, zda příště navštívit lázně Teplice či léčebnu Košumberk. Rozhodli jsme se pro Teplice, jelikož zde Jára udělal vždy větší motorické pokroky. Nicméně Jára vzpomíná na pobyt v Hamzově léčebně velmi rád (na Bouřku, na hodnou paní učitelku, na kamarády).

Dostat se na rehabilitaci do Motola bylo čím dál obtížnější (nemožnost se telefonicky dovolat, fyzioterapeutka neměla volné termíny). Nakonec nám rehabilitační lékařka řekla, že pro rekonstrukci rehabilitačního centra mají „stop time“ a že by bylo vhodné najít si nové rehabilitační centrum. Objednali jsme se do **Centra komplexní péče v Dobřichovicích**. Zde jsme začali rehabilitovat s velmi ochotnou fyzioterapeutkou. V deseti letech jsme opět začali cvičit dle Vojtovy metody. Docházíme na rehabilitaci 2x měsíčně a jinak cvičíme doma. Péče, kterou Járovi terapeutka dává, je maximální. Opravdu se snaží, aby Jára udělal pokroky. Vysvětluje mi rehabilitaci, hodně si o jeho problémech povídáme a to je správné. Mluvíme o odborné literatuře, lázních, cvičích, rehabilitačních možnostech. Když vidím ten zájem, dobrou práci terapeuta a Járovy pokroky, je mi líto, že jsme v tomto centru necvičili mnohem dříve. Myslím, že jsme mohli být dál.“

Příloha 6. Járův pobyt v lázních

Z výpovědi matky:

„Ve 3,5 letech jel Jára poprvé do lázní. Od té doby jezdíme do lázní 1x ročně (až na rok 2009). Na doporučení kamarádky jsme zvolili Teplice v Čechách. Největší efekt měl náš první pobyt v lázních. Tehdy Jára přijel do lázní chodící po špičkách a zaklánějící hlavu dozadu. Tento špatný stereotyp chůze se po pobytu radikálně zlepšil. Hlavu nezakláněl ani trochu a začínal došlapovat na paty. Ale byl ještě malý a čtvrtý týden pobytu už byl Jára značně vyčerpaný, unavený, ustýskaný, dostavila se svalová horečka. Čtvrtý týden pobytu byl myslím zbytečný. Teprve minulý rok, v devíti letech, Jára zvládal v pohodě celé čtyři týdny pobytu. Myslím, že největší vliv na úspěch při našem prvním pobytu měly dvě procedury – polohování a individuální cvičení.

Polohování

Podstatou polohování je prevence vzniku a ovlivnění již vzniklých kontraktur. Tahem nebo tlakem dochází k uvolnění a protažení zkrácených svalových skupin, které omezují možnost normálního pohybu v kloubu. Zároveň dochází k oddálení kloubních ploch a může být zrušena blokáda. Polohování slouží především k nácviku uvědomování si polohy vstojie. Polohováním lze zvětšit rozsah pohybu, což lze pak efektivně využít při individuálním cvičení.

K polohování se používá závěsná deska na žebřinách, kterou rehabilitační pracovnice uvede do předepsané polohy. Dítě se na desku položí, nohama se postaví do dřevěné zábrany. V oblasti kolen a hrudníku bude zafixováno pásy, aby se cítilo bezpečněji. Určitá mírná bolest je pravděpodobná, ale musí být dobře snesitelná. Zvláště pro menší a neklidné děti je důležitá emoční podpora rodiče.

Nyní v deseti a půl letech je Jára „lázeňský mazák“. Ví, co ho čeká na jednotlivých procedurách. Na začátku pobytu Jára prohlédla lékařka. Určila, které procedury Jára podstoupí. Stanovila určité cíle pobytu – posilování svalstva (břišní + zádové) + posilování končetin, nácvik koordinace pohybu + stability ve vyšších

polohách, nácvik správného stereotypu chůze, nácvik jemné motoriky. Dostali jsme rozpis procedur na celé čtyři týdny – 5 x týdně individuální cvičení, 5 x/t ergoterapie, 3 x/t ruční masáže, 3 x/t HK + DK termoterapie, 1 x/t podvodní masáž, 1 x/t vířivá koupel, 1 x/t hydroxer, 2 x/t termální koupel.

Procedury probíhaly dopoledne, odpoledne jsme si tvořili vlastní program. Cvičení začínalo brzy ráno (7.45) a v jiné budově, než jsme spali (cca 10 min. chůze). Tudíž jsme se rychle nasnídali a v půl osmé vycházeli na procedury. Tady je znát rozdíl pobytu v teplých a chladných měsících. Pokud je dítě po operaci a potřebuje okamžitou rehabilitaci, nepřemýšlí rodič nad tím, které období je pro lázeňský pobyt nejlepší. Jelikož jezdíme každoročně, zvažovala jsem, které období je pro lázeňský pobyt vhodný. Minulý rok jsme byli v lázních v květnu. Bylo nádherně, při přechodu na procedury jsme se jen minimálně převlékali. I odpolední procházky byly příjemnější. Záměrně jsem tento rok vybrala chladný únor. Jedním z důvodů bylo to, že Járovi spolužáci jeli v únoru na lyžařský výcvik a také byly týden jarní prázdniny. Tudíž Jára zameškal jen čtrnáct dní učiva. Druhým z důvodů bylo to, že chladný únor nám příliš neumožňuje chodit na procházky (vhodné pro zlepšování Járovy kondice), hrát fotbal, jezdit na tricyklu atd. Takto Jára vystřídal dopolední sezení ve škole za odpolední učení s mamkou a dopoledne cvičil.

Fyzioterapeutka mě učila nové cviky Vojtovy metody a doporučila mi odbornou literaturu, ze které bych mohla čerpat. Odpoledne jsem cviky zkoušela s Járou na pokoji, abych doma nedělala chyby a přijela domů se správnými návyky reflexní terapie. Reflexní cvičení nemá Jára příliš v oblibě. Říká, že je mu nepříjemné, jak mu mačkáme určité body a cítí se po něm vyčerpaný. Raději chodil cvičit na různé stroje, jako např. na mechanický chodník (nacvičuje správný stereotyp chůze), rotoped, motoped, eliptické trenažéry, steppery, veslovací trenažér. Na strojích ze sebe Jára vydával maximum, odcházal úplně zpocený. Po všech procedurách (4-5 denně) Jára odpočíval až do oběda. Po obědě se Jára učil. Po úkolech jsme šli na hodinovou procházku. Pokud šel jen se mnou, stěžoval si, že ho bolí nohy, záda, že je unavený. Pokud jsme šli s dětmi, které běhaly, na bolest zapomněl a běhal s nimi. Po večeři si hrál s kamarády nebo na počítači. Také jsme četli.

Poslední týden pobytu začal být Jára unavený a těšil se domů. Stýskalo se mu i po kamarádech. Jinak si myslím, že zvládal pobyt velmi dobře. Cvičení někdy negativně komentuje, ale ve skutečnosti se snaží a spolupracuje. Pár dní po návratu z lázní jsme jeli na rehabilitaci, kde během roku pravidelně cvičíme. Fyzioterapeutka říkala, že vidí pokroky. Pokroky bývají často vidět až za určitou dobu po ukončení lázeňského pobytu, kdy si svaly odpočinou. Já vidím, že posílil břišní a zádové svaly (neprohýbá se tak v zádech) a jeho chůze je „měkčí“ – více prohýbá kolena. Vím, že doma bych takového výsledku za měsíc nedosáhla. Tudíž lázeňský pobyt hodnotím rozhodně kladně.“

Příloha 7. Integrace v MŠ

Z výpovědi matky:

„Je nelehké psát o období, kdy byl Jára integrován do MŠ. To proto, že to bylo období, kdy se Jára budil ze spaní, období plné slz, ranního přemlouvání – jen „ne“ do školky.

Járovi bylo pět let, když nastoupil do MŠ. Chtěli jsme připravit „půdu“ pro zvládnutí školních požadavků a také, aby Jára poznal některé děti v naší obci, našel si kamarády. Než šel Jára do MŠ, byl velmi závislý na matce. Maminka byla nejen rodičem, ale i nejlepším kamarádem. Kamarádi Járovi scházeli, tudíž se do MŠ velmi těšil. Věděla jsem, že se handicapované dítě ve školce setkává s psychicky náročnými situacemi, které neumí samo řešit (výsměch ze strany vrstevníků, vyřazování z různých společenských her), nicméně jsem se více obávala procházek (nezvládal chůzi po schodech bez opory), oblékání, obouvání, motorické neobratnosti. Při zápisu jsem hovořila o Járových nedostatcích s paní ředitelkou. Řekla, že dopomoci s oblékáním nebude problém. Jak zvládne procházky, se uvidí. Jinak že bude k Járovi přistupovat jako ke zdravému dítěti.

Nevím, jak to v MŠ fungovalo. Zdali bylo posilováno zdravé sebevědomí dětí tím, že dokáží pomáhat nemocnému kamarádovi, nebo jim spíše asi nebylo vysvětleno, že Jára je nemocný (chápu, že není snadné dětem předškolního věku toto vysvětlovat). Příliš nefungovala ani spolupráce mezi p. učitelkami a rodiči.

Docházelo k tomu, že Jára díky své motorické neobratnosti někdy do někoho strčil (ne s úmyslem ublížit, ale opřít se, nespadnout), druhé dítě to nechápajíc bralo jako útok a bránilo se. Děti se mu posmívaly, že neumí kreslit, pomalu se obléká apod. Dostavila se nechuť chodit do školky, každodenní přemlouvání, v noci plačtivé buzení ze spaní („maminko, prosím já nechci do školky“). Vím, že to poznávají i maminky zdravých dětí, když jim ráno dítě pláče, že ho bolí břicho a neví, zdali skutečně bolí nebo jen dítě opět nechce do školky. Jára poznal první společenské konflikty, které vedly k vytvoření nežádoucích komplexů. Najednou se nám z našeho permanentně veselého kluka stával „uzlíček nervů“. Pochopitelně mohlo na tento stav mít vliv i to,

že byl Jára tolik závislý na své mamince. Z procházek se vracel vyčerpaný (to není výtka, zlepšoval si tímto svou kondici). Pověštinou ho paní učitelka postavila mezi dvě děti, které mu dělaly v chůzi oporu. Ve školce byl poprvé nucen sníst sladké jídlo, které do té doby nechtěl nikdy jíst. Pamatuji si, když jsme šli ze školky a on říkal: „Maminko, dnes jsme měli ve školce makovec. Tak jsem se překonal a snědl jsem ho.“

Ať nejsem jen negativní. Viděla jsem i holčičky, které už dobře znaly Járovo motorické omezení a když byl před ním schůdek, okamžitě přiběhly a podaly mu ruku. Také odpoledne, když jsme potkali někoho ze školky, nově jsme poznávali: “Jé Jiřík. Ahoj Kačenko!” Také si určitě osvojil některé nové dovednosti a vědomosti. Byl s dětmi na výletě, vystupoval na besídce, viděl v MŠ divadélko či vystoupení kouzelníka. Nosil výrobky, ze kterých měl radost.“

Příloha 8. Integrace v ZŠ

Z výpovědi matky:

„Jestli jsem se strachovala Járova nástupu do MŠ, pak to nebylo nic oproti obavám z nástupu do ZŠ. Požádali jsme o odklad školní docházky o jeden rok – Jára se narodil v červenci (byl by nejmladším žákem). Byl neschopný soustavnější práce a po delší dobu se soustředit. Byla postižena hrubá i jemná motorika. Než Jára nastoupil do ZŠ, kladli jsme větší důraz na zlepšování hrubé motoriky než motoriky jemné. Jára neuměl nakreslit čtvereček, postavu. Kladli jsme si tedy otázky typu – jak zvládne psát? Zvládne to bez asistenta? Zvládne sedět a mlčet celou vyučovací hodinu? Nebudou mu děti ubližovat, posmívat se mu? Co když ho děti shodí ze schodů?

Četla a vyslechla jsem různé, velmi odlišné názory na integraci handicapovaných dětí v ZŠ. Pochopitelně záleží na vlastních zkušenostech, okolnostech a postižení žáka.

Pak nastala otázka výběru ZŠ. Rozhodovali jsme se mezi místní Základní školou v Kosoři a Základní školou ve Velké Chuchli (20 min dojíždění autem, bezbariérová škola). Napadlo mě i vzdělávat Járu sama (domácí individuální vzdělávání). Obě školy jsme před nástupem školní docházky navštívili a snažili se je poznat. Radili jsme se i v SPC v Jedličkově ústavu. V tomto centru jsme získali mnoho cenných rad, myslím, že i psychickou podporu, kterou jsme potřebovali. Rozhodli jsme se pro místní školu. Jednak proto, že je v místě bydliště, dále pro nízký počet žáků, ale i pro dobrou pověst, kterou si škola získala mezi místními maminkami. Dnes vím, že jsme se rozhodli správně.

Zkusili jsme nástup do základní školy bez asistenta. Za pomoci psychologa a speciálního pedagoga z SPC vytvořila paní ředitelka Járovi individuální plán vyučování. Paní učitelky měly u Járy zvýšený dozor. Určitě to pro ně ze začátku nebylo lehké, než zjistily, co Jára zvládne. Co mu dovolit, aby si neublížil (chůze po schodech, pády na nerovném povrchu). První rok školní docházky Jára opravdu hodně pracoval. Domácí úkoly jsme museli fázovat do kratších úseků. Jára je vypracovával za dohledu maminky, věnovali jsme úkolům hodně času. Za dobré výsledky a za snahu přicházely

odměny (kindervajíčko, oblíbený časopis,...), které byly motivací příště se opět snažit. Zbývalo nám méně času na rehabilitaci. Jára začal pomalu přibývat na váze.

Výrazně zlepšil svou jemnou motoriku. Udělal takové pokroky, s kterými jsem rozhodně nepočítala. Výborná byla a stále je i spolupráce mezi p. učitelkami a rodiči. Konzultace probíhá pomalu každodenně. Než šel Jára do školy, předpokládala jsem, že jednou bude psát tiskacím písmem. Dnes píše písmem psacím, byť pomalu a často vynechává diakritická znaménka, píše čitelně. Když má čas a není unaven, řekla bych (jako pyšná maminka) i hezky. Ve škole Járovi postavili zábradlí, aby mohl sám chodit po schodech. Když se v 1. třídě Jára ráno v šatně přezouval do bačkor, často přišlo některé z dětí, aby mu odneslo aktovku k lavici. Děti na něj braly ohledy a pomáhaly mu.

Ve druhé třídě jsme již nemuseli věnovat úkolům tolik času. Byť jsme stále úkoly fázovali do kratších úseků, již je Jára vypracovával o něco rychleji a postupně zvládal více práce najednou. Nikdy jsem se doma nestrachovala, jak se Járovi ve škole daří. Věděla jsem, že je tam spokojený, má kamarády, kteří mu pomohou a vstřícné paní učitelky.

Jára se běžně účastní nacvičených her na besídkách, školních výletů a různých mimoškolních akcí pořádaných školou (drakiáda, karneval, mikulášská nadílka, vánoční zpívání). Co je pro něj hodně důležité, je to, že má ve škole kamarády, kteří si s ním hrají i mimo školu. Zajdou za ním o víkendu, hrají si s ním, když ho potkají na hřišti. Radost mu udělá i to, když odjedeme do lázní a spolužáci mu pošlou pohled. O tohle by Jára, pokud bych se kdysi rozhodla pro domácí vzdělávání, přišel.

Jakmile Jára dělá v některé probrané látce chyby, hned společně s paní učitelkou vymyslíme, jak mu to správně „dostat do hlavy“. Myslím, že učivo zvládá dobře, jen má problémy s psaným projevem. Jsem velmi spokojená s kvalitou a způsobem výuky na **naší ZŠ**. Rovněž s hodnocením, protože vím, že jsou zde žáci za dobře odvedenou práci ceněni. Nyní ve čtvrté třídě už dělá úkoly většinou sám. Já je po zhotovení zkontroluji, případně je společně opravíme. Také už nemusíme práci tolik fázovat, tudíž nám zbývá více času na rehabilitaci a Járovi na zábavu jiného typu.

Bohužel má naše škola jen první stupeň a my se musíme rozhodnout, kterou školu bude Jára navštěvovat dál. Opět přijdou obavy, jak Járu v nové škole přijmou. Zatím nejsme pro žádnou školu rozhodnutí. Nejbližší bezbariérovou základní školou je

ZŠ Charlotty Masarykové, Praha 5 – Velká Chuchle. Patří ke školským zařízením vybaveným pro integraci dětí s tělesným postižením.

Doufám, že Járova integrace v místní základní škole byla přínosem pro obě strany, že obohatila nejen mého syna, ale i zdravé děti, které se naučily přirozeným způsobem pomáhat druhým a podpořit je.“

Příloha 9. Individuální vzdělávací program + vyjádření pedagogů

Žák: Jaroslav

Třída: 4. ročník, školní rok 2011-2012

Závěr auditu

Jedličkův ústav, Speciálně pedagogické centrum, V Pevnosti 4, 128 41 Praha 2 vydal odborný posudek ke stanovení míry podpory dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Žák bude integrován s IVP. Výuka bude vedena s respektem k jeho diagnóze.

Chlapec s tělesným handicapem, aktuální úroveň jeho verbálních intelektových schopností je spolehlivě průměrná. Jaroslav je milý, přátelský, komunikativní chlapec. Je velmi dobře začleněn v prostředí běžné ZŠ. Při respektování popsaných speciálních potřeb může dosáhnout kvalitních školních výsledků. Zejména je nezbytné vedle potíží v motorické oblasti respektovat zvýšenou unavitelnost a obtíže v oblasti vizuální a vizuoprostorové percepce.

Organizace výuky

Žák bude docházet do třídy se spojenými ročníky. Výuka AJ probíhá samostatně pro jeden ročník, ostatní předměty společně dva ročníky. 3. ročník- 9 žáků, 4. ročník - 5 žáků, 5. ročník- 6 žáků. Výuka bez asistenta pedagoga.

Učební plán

Žák bude plnit učební plán prvního stupně, Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, Cesta za poznáním, č.j. 206/ 2007. Cíle a obsah učiva není nutné upravovat.

Speciální pedagogický přístup

Jára má pomalejší pracovní tempo, potřeba delších časových limitů. Koncentrace pozornosti je krátkodobá. Je vhodné aktivity fázovat do kratších úseků, umožnit relaxaci, odpočinek, častější střídání činností. V případě potřeby zajistit individuální dopomoc. Chránit chlapce před nadměrnou únavou a přetížením.

Český jazyk

- Psaní kratších celků (opis, diktát, sloh) s důkladnou kontrolou napsaného.
- Prověřování gramatiky formou doplňování.
- Čtení grafické předlohy s výraznějšími liniemi, zakrývání nečteného textu čistým papírem, při ztracení se v textu- učitel ukáže prstem, kde bude číst.

Matematika

- Příklady z aritmetiky částečně opisuje Jára, většinou píše jen výsledky. Předepisuje učitel. Jistější výsledky docílí s dopomocí učitele (problematická vizuomotorická percepce).
- Slovní úlohy řešit ústně, některé s písemným výpočtem a odpovědí.
- Geometrii zařadit a hodnotit dle individuálních možností.

Výtvarná výchova a pracovní činnosti

- Rozvíjet jemnou motoriku – modelování, keramika, navlékání, práce s nářadím...
- Zajistit dopomoc, delší časové limity, střídání činností, dokončit činnost.

Tělesná výchova

Jára je ze školní tělesné výchovy uvolněn. Od 27. 9. 2012 bude docházet na výuku plavání, kterou provozuje organizace Konto bez Bariér na Strahově. Jára pravidelně rehabilituje doma i v rehabilitačním centru v Dobřichovicích.

Vlastivěda, Přírodověda

- Pomoc učitele při psaní zápisů.
- Preferovat ústní zkoušení a kroužkovací testy.
- Přihlížet ke zhoršené orientaci v mapách i textu.

Anglický jazyk

- Pomoc učitele při zápisu slovíček.
- Přihlížet k pomalejšímu tempu při psaní.

Doporučení

V úkolových situacích je nutná motivace, podpora a pevnější vedení. Doporučení patříčné dopomoci s nácvikem přechodu k samostatnosti. Oceňovat veškeré úsilí, snahu a dílčí úspěchy chlapce. Vždy respektovat aktuální zdravotní stav. Chlapec se pohybuje samostatně, chůze nejistá, zajištění bezpečnosti a v případě potřeby dopomoci druhé osoby. Oblasti školní výuky, ve kterých je výkon poznamenán dopadem základní dg., hodnotit podle individuálních pokroků. V co největší míře zapojovat do aktivit s vrstevníky. Pravidelná konzultace s rodiči.

Vyjádření pedagogů k Járově práci ve škole

Anglický jazyk

„Spolužáci ochotně nosí Járovi školní pomůcky, aby měl na schodech do učebny volné ruce a mohl se přidržovat zábradlí. Vzhledem k pomalému až těžkopádnému psaní má úlevy:

- Místo diktátů doplňuje v učebnici křížovky nebo cvičení na domalování.
- Zadané výrazy ve cvičeních do vět neopisuje, ale nahrazuje čísly, symboly nebo odlišuje barevně.
- Písemné úkoly má kratší než ostatní žáci.
- Slovíčka mu do sešitu zapisuje učitel.
- Při individuálním zkoušení žáků u tabule diktuje spolužákovi správný výraz a ten jej píše na tabuli dle jeho pokynů.
- Při procvičování psaných číslic nebo písmen respektujeme jeho pomalejší tempo.

Při ústním vyvolání vždy na okamžik ustrne, chvíli se soustřeďuje, polkne a pak bezchybně odpovídá.

+ Má výbornou paměť i postřeh, bystrý úsudek, komplexní myšlení, smysl pro rytmus, melodii řeči a díky muzikálnosti i vynikající výslovnost.

Na hodiny bývá vzorně připraven, aktivně se zúčastňuje výuky a projevuje živý zájem o další vědomosti a souvislosti. Má smysl pro humor a je oblíbený.

- Je-li rozrušen nebo unaven, schází soustředění, zhoršuje se mu písmo, je roztěkaný nebo náladový, neochotný ke spolupráci.

Díky obětavosti, trpělivosti a motivující péči rodičů, svému intelektu a zájmu o další informace, má značnou znalost všeobecných vědomostí i reálií (hlavní města, vlajky, písničky, fauna, flora, slovní zásoba z filmů, pohádek, internetu i encyklopedií).“

Vlastivěda a přírodověda

„Výuka vlastivědy i přírodovědy je koncipovaná do několika částí, v nichž je kladen důraz především na verbální zapojení žáků. Jedná se o uvedení do tématu skrze zkušenosti žáků a výklad učitele, dále čtení z učebnice, společné vypracování úkolů a cvičení a stručný zápis do sešitu. Žáci mají v průběhu celé výuky možnost vyslovit své postřehy a zkušenosti s probíranou látkou. Na otázkách a společném hledání odpovědí, se zapojením pomůcek (obrázky, interaktivní tabule, encyklopedie, exempláře rostlin aj.), je postavena minimálně jedna třetina výuky. V závěrečných 5 – 10 minutách si žáci zapisují do sešitu základní údaje o probrané látce.

V praxi to znamená, že Jaroslav nemá problém zapojit se do výuky, protože s ústním projevem nemá problémy. Při společných úkolech v pracovním sešitě či pracovním listě řeší především ty úkoly, které vyžadují zaškrtnutí či jednoslovné odpovědi. U delších odpovědí provede zápis učitel.

V závěrečném psaní do sešitu si Jaroslav zapíše datum a nadpis. Poznámky, schematický zápis provede učitel. Obrázky, náčrty, grafickou úpravu provede Jaroslav.

Někdy učitel zapůjčí k opsání sešit jiného žáka, popřípadě do sešitu uvede, kde lze text vyhledat. Žák provede zápis doma za pomoci rodičů.

Hodnocení žáka se provádí buď formou ústní zkoušky anebo formou testu. Test má stejné otázky jako u ostatních žáků, ale odpovědi jsou předepsané a Jaroslav zakroužkuje jednu ze čtyř možností.“

Výtvarná výchova

„Jára patří mezi žáky, kteří se na hodiny výtvarné výchovy a pracovních činností docela těší. Bohužel, aktivita na hodině záleží na jeho psychickém stavu. Mezi jeho oblíbené činnosti patří malování. Rád maluje vodovými barvami, obzvláště ho baví míchání barev. Skoro u každého obrázku zkoumá, co se může vytvořit mísením barev. Velice rád maluje obrázky s tematikou, kterou má rád- lidé, rodina, rostliny a zvířata. Každý kousek svého tvoření musí komentovat....., jsou to vymyšlené příběhy nebo příběhy o kterých si čte.

4. ročník má dvě hodiny výtvarné hodiny najednou. Soustředěnost Járy po první hodině klesá. Nelze ho dlouze zaujmout jednou věcí. Musí během hodiny vyprávět, komunikovat s ostatními žáky. Není schopen pracovat při malování „ krok za krokem“, nemá trpělivost sledovat výklad a malování společně. Při hodinách pracovních činností Járu velice zajímá nářadí v dílnách, rád pracuje s vrtačkou a pilkou. Baví ho seznamovat se s novými materiály, rád pracuje s hlínou a modelínou. Při jakékoliv práci rád vypráví různé příběhy. Musí být neustále motivován.“

Hudební výchova a dramatická výchova

„Jára má hudební výchovu rád. Zpívá výborně. Je to oblast, kde může vyniknout. Často zpívá sóla, která si s chutí užívá. V dramatické výchově pracuje bez omezení. Na školní divadelní představení se těší. Má smysl pro humor, bohatou slovní zásobu a tak svůj výrazný projev často doplní vtipnými komentáři.“

Matematika

„Matematika nepatří mezi Járovy oblíbené předměty. Jára počítá méně příkladů a řeší méně slovních úloh než spolužáci. Pracovní tempo je pomalejší a je zohledněno. Úlohy řeší raději v mé přítomnosti. Říká mi průběžné výpočty nahlas. Více práce udělá také v mé přítomnosti. Je si jistější. Množství a kvalita Járovy práce závisí na momentálním zdravotním a psychickém stavu. Jeho stav respektuji a do práce ho nenutím. Příklady Járovi do sešitu opisují a on počítá. Někdy si příklad opíše sám. Slovní úlohy si čte polohlasně, tak lépe úlohu pochopí. Písemně úlohu vypočítá a ústně mi řekne odpověď. Zohledňuji jeho pomalejší písemný projev. Probíranou látku rychle pochopí, ale je nutné opakovat stále učivo předešlé. Handicap v jemné motorice se projevuje v geometrii. Je zohledněn. Jára je snaživý a procvičuje manipulaci s pravítkem i kružítkem.“

Český jazyk

„Mluvnické učivo Jára bezpečně zvládá. Při ústním zdůvodnění mluvnického učiva nechybuje. Hůře se orientuje v textu. V písemném textu občas chybuje a až po upozornění chybu opraví. Zohledňuji jeho tempo a úpravu. Píše 3-4 věty. Mluvnické učivo procvičuje formou doplňovacích cvičení, která při kopírování zvětším na větší formát. Slohové cvičení má možnost psát na počítači.“

Literatura

„Při společném hlasitém čtení se třídou se Jára v textu často ztrácí. Ukáži mu prstem, kde má číst. Čtení je pomalejší. Pro lepší orientaci je nutné si zakrývat nečtený text bílou záložkou. Při tichém čtení, kdy si spolužáci čtou potichu, Jára si čte polohlasně. Čte s porozuměním. Má rád knihy a rád si čte. Jára má všeobecný přehled, rád si povídá a dozvídá se rád nové věci.“

Každý den chodí Jára do školy v doprovodu maminky, se kterou denně konzultujeme jeho práci. Vážím si její spolupráce se mnou a každodenní práce s Járou.“

Své povídání uzavřu slovy Susan Kerrové: „ *Jaké vlastnosti potřebují rodiče k tomu, aby se jim podařilo zvládnout péči o dítě se speciálními potřebami? Něco jako šikovnost žongléra, předvídavost věštce, porozumění psychologa, znalosti lékaře, takt diplomata, a to vše ještě umocněno železnou vůlí.*“

Jára takové rodiče má a oni jsou určitě šťastni, že mají Járu. Přináší jim každodenní radosti, radosti z pokroků, které bylo nutné si vybojovat tvrdou prací.

Je mým hrdinou a dává mi sílu,

je inspirací a dává mi víru.

Je potěšením a starostí,

je mojí velkou moudrostí.

Srdcem rytíř, duší rváč,

neuslyšíš jeho pláč.

A jeho radost ze života,

je ta nejkrásnější věta.

Těžké břímě mu osud dal,

když u postýlky jeho stál.

On hrdě je nese a každý den

maká, cvičí pro svůj sen.

maminka

Příloha 10. Fotodokumentace Járova školní a mimoškolní činnosti

Obr. 11. Drakiáda

Obr. 12. Školní výlet exkurse do cukrovaru

Obr. 13. Školní výlet s tricyklem

Obr. 14. Hledání trilobitů

Obr. 15. Den zvířat

Obr. 16. Divadlo

Obr. 17. Výtvarná výchova

Obr. 18. Pracovní činnosti

Obr. 19. Dramatická výchova

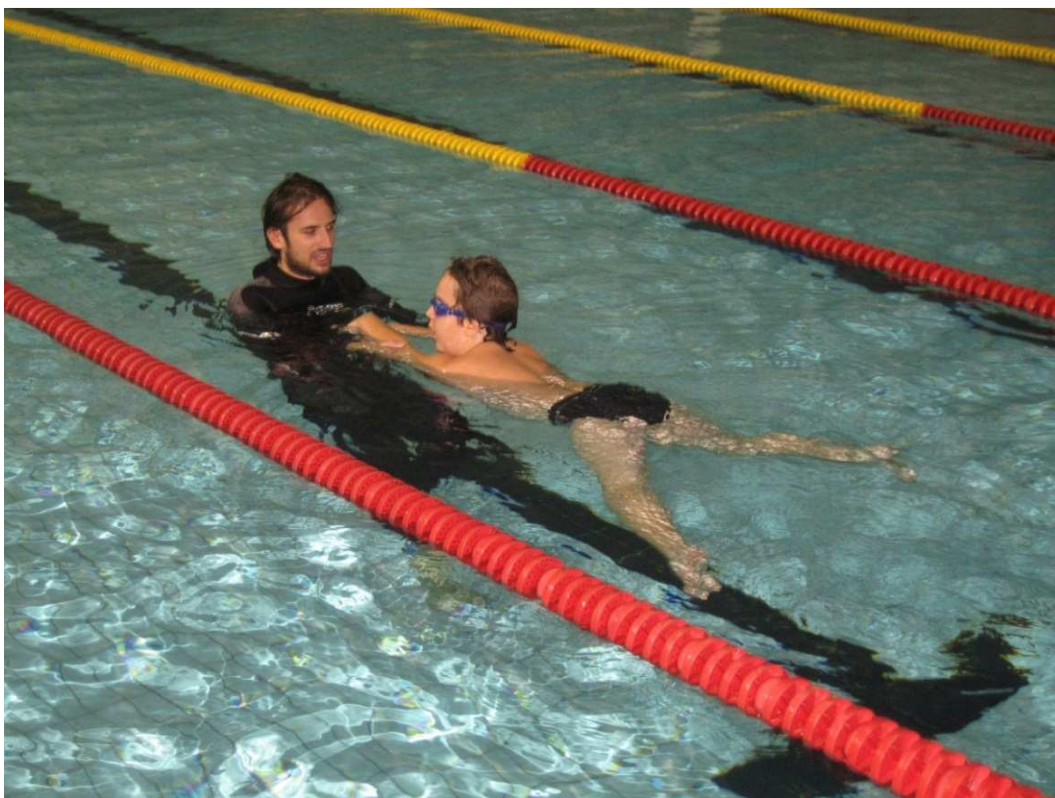
Obr. 20. Český jazyk

Obr. 23. Školní zahrada o přestávce

Obr. 24. Karneval (duch)

Obr. 25. Plavání Kontakt bB

Obr. 26. Lázně